

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра управління та освітніх технологій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного
факультету

_____ професор В.Д. Шинкарук

« » _____ 2020

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри управління
та освітніх технологій

Протокол №10 від «04» 05. 2020

Завідувач кафедри управління

та освітніх технологій

_____ професор С.О.Кубіцький

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПЕДАГОГІКА»**

Спеціальність 053 Психологія

освітньо-професійна програма «Психологія»

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник Базелюк Василь Григорович, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри управління та освітніх технологій

КИЇВ – 2020

1. Опис навчальної дисципліни «Педагогіка»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній рівень	Бакалавр	
Напрямок підготовки	Психологія	
Спеціальність	053 Психологія	
Спеціалізація		
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	4	
Семестр	8	
Лекційні заняття	<i>26 год.</i>	
Практичні, семінарські заняття	<i>26 год.</i>	
Лабораторні заняття	<i>- год.</i>	
Самостійна робота	<i>68 год.</i>	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>4 год.</i>	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Педагогіка» відноситься до циклу дисциплін, що формують профіль майбутнього фахівця, озброюючи його основами теорії та практики використання сучасних педагогічних технологій в освітньому процесі.

Метою дисципліни є формування у майбутніх фахівців сучасного педагогічного мислення та системи теоретичних знань і практичних навичок щодо удосконалення психолого-педагогічної готовності бакалаврів до майбутньої психолого-педагогічної діяльності у закладах освіти.

Завданнями вивчення дисципліни є отримання студентами теоретичних знань щодо сучасних педагогічних технологій та набуття навичок і вмінь практичного їх застосування для вибору оптимальної стратегії навчання, виховання та розвитку молодого покоління.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- сутність процесу навчання, виховання та освіти у ЗВО;
- основні напрями та принципи, методи та форми навчання у ЗВО;
- принципи формування змісту освіти та навчання;
- підходи до оцінювання результатів навчання;
- педагогічні технології освіти.

вміти:

- вміти застосовувати основні теоретичні засади філософії педагогіки вищої школи, дидактики та теорії виховання;
- характеризувати організацію навчального та виховного процесів у ЗВО;
- добирати оптимальні організаційні форми та методи навчання і виховання;
- аналізувати проблеми освіти та прогнозувати перспективи розвитку;
- обирати оптимальну стратегію навчання і виховання студентів;
- застосовувати методики вивчення особистості і колективу студентів.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність до спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Здатність формувати стійкий світогляд, правильне сприйняття сучасних проблем розвитку суспільства, людського буття, природи і духовної культури.

ЗК9. Здатність займати активну життєву та громадську позицію, нести відповідальність за діяльність організації.

ЗК12. Здатність підтримувати сприятливий соціально-психологічний клімат в колективі, налагоджувати ефективну взаємодію в команді.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Організувати ефективну освітню роботу у закладі вищої освіти.

СК3. Організувати ефективну дидактичну систему організації навчального процесу.

СК5. Застосовувати різноманітні методи активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів.

СК7. Впроваджувати сучасні педагогічні технології, методи, форми та засоби в освітній процес.

СК10. Впроваджувати найбільш ефективні прийоми та інноваційні методи навчання в освітній процес ЗВО.

СК11. Розробляти та впроваджувати інноваційну систему управління навчально-творчою діяльністю студентів.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

«Педагогіка»

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Предмет і завдання педагогіки вищої школи

Педагогіка вищої школи як наука, її об'єкт, предмет, функції, принципи завдання на сучасному етапі розвитку науки. Категорії педагогіки вищої школи: вища освіта, навчання, виховання студентської молоді, їх взаємозв'язок.

Тема 2. Система вищої освіти в Україні

Становлення та розвиток вищої освіти в Україні та за кордоном. Система вищої освіти. Структура вищої освіти. Стратегічні напрями розвитку вищої освіти. Реалізація Європейської кредитно-трансферної системи. Національна рамка кваліфікацій України.

Тема заняття 3. Управління закладом вищої освіти

Система державного управління вищою освітою в Україні. Нормативні документи, що визначають управління вищою освітою в Україні. Діяльність органів управління освітою. Завдання, напрями діяльності, структура вищого навчального закладу. Принципи управління вищим навчальним закладом. Структура управління вищим навчальним закладом. Органи громадського самоврядування у вищих навчальних закладах. Зміст управлінської діяльності керівника навчального закладу, та керівників структурних підрозділів ЗВО. Стратегічне планування, моніторинг діяльності вищого навчального закладу.

Тема 4. Особистісно-професійне становлення студента у вищій школі

Філософія людиноцентризму. Реалізація студентоцентрованого підходу у вищій школі. Особливості студентського віку: соціальні, психологічні, педагогічні характеристики. Основні сфери життєдіяльності студента. Організація освітнього процесу в закладі вищої освіти. Основні складники освітнього процесу в закладах вищої освіти України. Учасники освітнього процесу в вищій школі.

Тема 5. Підготовка фахівців у закладі вищої освіти

Сучасні вимоги до підготовки фахівців з вищою освітою: державні стандарти, вимоги роботодавців, освітні потреби тих, хто навчається. Напрямок професіоналізації особистості студента у вищій школі. Формування та розвиток особистості студентів як майбутніх фахівців на різних курсах професійної підготовки у вищій школі.

Тема 6. Професійна компетентність майбутнього фахівця.

Структура та зміст професійної компетентності майбутніх фахівців за спеціальністю. Поняття професійного розвитку. Планування саморозвитку майбутніх фахівців.

Тема 7. Виховання у вищій школі.

Класифікація видів виховання у вищій школі. Особливості професійного виховання майбутніх фахівців. Професійна спрямованість. Формування професійно-важливих якостей. Професійна свідомість. Готовність працювати за обраною професією. Виховна робота куратора академічної групи. Студентське самоврядування. Зарубіжний досвід самоорганізації студентів.

Тема 8. Студент і студентство як об'єкт і суб'єкт виховання

Виховання як процес цілеспрямованого формування та розвитку особистості і соціальної групи. Мета, завдання, зміст, методи, форми, засоби виховання у вищій школі. Закономірності, принципи й особливості виховання у вищому навчальному закладі. Моделі виховання. Особливості виховного процесу у вищому навчальному закладі

МОДУЛЬ 2

Тема 9. Основи педагогічної майстерності

Освітнє середовище умова і фактор впливу на тих, хто навчається. Поняття педагогічної майстерності та педагогічної техніки. Здатність управляти собою. Культура мовлення. Управління емоціями. Здатність управляти іншими. Методи педагогічного впливу. Здатність до педагогічного співробітництва, спілкування та взаємодії.

Тема 10. Сутність процесу навчання у вищій школі

Сутність процесу навчання. Навчання як об'єкт дидактичного та психологічного осмислення. Складові процесу навчання. Бінарний характер процесу навчання. Завдання, які необхідно вирішувати в процесі навчання. Основні функції процесу навчання. Суперечності процесу навчання. Основні компоненти процесу навчання.

Тема 11. Сучасні методи і засоби навчання у вищій школі

Метод навчання як педагогічна категорія. Особливості методів навчання у вищій школі. Класифікація методів навчання. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти. Методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності. Педагогічна ефективність застосування методів навчання у закладах вищої освіти. Основні види засобів навчання і зв'язок між ними.

Тема 12. Теоретичні основи педагогічних технологій

Технологічний підхід в освіті. Хронологія введення в педагогіку поняття «технологія». Різні підходи до тлумачення поняття «педагогічна технологія». Основні ознаки педагогічної технології. Структура опису педагогічної технології. Класифікація педагогічних технологій. Інноваційні процеси – підґрунтя для проектування нових технологій навчання у закладах вищої освіти.

Тема 13. Сучасні технології навчання у закладах вищої освіти

Сучасні педагогічні технології у закладах вищої освіти як об'єктивна потреба. Технологія проблемного навчання. Технологія модульного навчання. Ігрові технології навчання. Технологія інтерактивного навчання. Комп'ютерні та інформаційні технології в освіті як складові педагогічних технологій. Особистісно орієнтоване навчання у вищій школі. Актуальність вибору конкретних технологій у сучасному закладі вищої освіти.

Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с. р.		л	п	с. р.
Модуль 1.								
Тема 1. Предмет і завдання педагогіки вищої школи	9	2	2	5				
Тема 2. Система вищої освіти в Україні	9	2	2	5				
Тема 3. Управління закладом вищої освіти	9	2	2	5				
Тема 4. Особистісно-професійне становлення студента у вищій школі	9	2	2	5				
Тема 5. Підготовка фахівців у закладі вищої освіти	9	2	2	5				
Тема 6. Професійна компетентність майбутнього фахівця	9	2	2	5				
Тема 7. Виховання у вищій школі	9	2	2	5				
Тема 8. Студент і студентство як об'єкт і суб'єкт виховання	9	2	2	5				
Разом за змістовим модулем 1	72	16	16	40				
Модуль 2.								
Тема 9. Основи педагогічної майстерності	9	2	2	5				
Тема 10. Сутність процесу навчання у вищій школі	9	2	2	5				
Тема 11. Сучасні методи і засоби навчання у вищій школі	10	2	2	6				
Тема 12. Теоретичні основи педагогічних технологій	10	2	2	6				
Тема 13. Сучасні технології навчання у закладах вищої освіти	10	2	2	6				
Разом за змістовим модулем 2	48	10	10	28				
Усього годин	120	26	26	68				
Курсова робота	-	-	-	-				
Усього годин	120	26	26	68				

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

5. Теми практичних занять

	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і завдання педагогіки вищої школи	2
2	Система вищої освіти в Україні	2
3	Управління закладом вищої освіти	2
4	Особистісно-професійне становлення студента у вищій школі	2
5	Підготовка фахівців у закладі вищої освіти.	2
6	Професійна компетентність майбутнього фахівця.	2
7	Виховання у вищій школі	2
8	Студент і студентство як об'єкт і суб'єкт виховання	2
9	Основи педагогічної майстерності	2
10	Сутність процесу навчання у вищій школі	2
11	Сучасні методи і засоби навчання у вищій школі	2
12	Теоретичні основи педагогічних технологій	2
13	Сучасні технології навчання у закладах вищої освіти	2
	Разом	26

6. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. Етапи і методи педагогічного дослідження.
2. Фактори розвитку особистості.
3. Роль виховання у розвитку особистості. Технократична і натуралістична концепції виховання.
4. Мета виховання, її розвиток в історії педагогіки. Характеристика основних напрямів виховання.
5. Вимоги до особистості вчителя. Педагогічні здібності. Формування авторитету вчителя.
6. Педагогічне спілкування, його функції. Порівняльний аналіз стилів педагогічного спілкування.
7. Порівняльний аналіз дидактичних концепцій.
8. Пізнавальний інтерес як мотив навчальної діяльності учнів, умови його формування.
9. Процес засвоєння знань: етапи і рівні.
10. Принципи навчання, їх характеристика. Розвиток поглядів на принципи навчання в історії педагогіки.
11. Зміст освіти, його компоненти. Характеристика навчальних планів, навчальних програм, підручників, посібників.
12. Теорії змісту освіти, їх розвиток в історії педагогіки.
13. Характеристика словесних, наочних і практичних методів навчання.
14. Класифікація методів навчання за характером пізнавальної діяльності учнів.
15. Проектний метод навчання: історія виникнення та застосування в сучасній школі.
16. Проблемне навчання: його сутність, особливості, етапи.
17. Використання комп'ютерів у навчальному процесі.
18. Контроль навчання, його функції, види, методи.
19. Оцінювання результатів навчання: сутність, показники, критерії, рівні досягнень.
20. Вимоги до перевірки та оцінювання навчальної успішності учнів.
21. Форми організації навчання, їх сутність та історичний розвиток.
22. Способи удосконалення класно-урочної системи навчання в історії педагогіки.
23. Індивідуалізація та диференціація навчального процесу.
24. Урок як основна форма організації навчання у сучасній школі. Типологія і структура уроків.

25. Дидактичні засади підготовки вчителя до уроку.
26. Фронтальна, індивідуальна та групова форми організації навчальної діяльності учнів на уроці.
27. Характеристика та способи організації групового (кооперативного) навчання учнів.
28. Технологія повного засвоєння знань.
29. Позаурочні і позашкільні форми організації навчання.

Тести для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Педагогіка – це:
 - а) особлива сфера суспільної діяльності з виховання людини, складовими частинами якої є освіта та навчання;
 - б) наука про виховання людини;
 - в) цілеспрямований та організований процес формування особистості.

2. Основні педагогічні категорії:
 - а) загальна педагогіка, історія педагогіки, методики вивчення окремих дисциплін;
 - б) народна педагогіка, духовна педагогіка, світська педагогіка;
 - в) навчання, виховання, освіта, розвиток.

3. Що визначило розвиток педагогіки як науки?:
 - а) біологічний закон збереження роду;
 - б) турбота батьків про щастя дітей;
 - в) об'єктивна необхідність у спеціальній підготовці людини до життя і праці.

4. Предметом педагогіки є:
 - а) підготовка підростаючого покоління до життя;
 - б) розробка правил, рекомендацій щодо реалізації виховання;
 - в) процес цілеспрямованого розвитку і формування людської особистості в умовах її навчання, виховання й освіти.

5. Завдання педагогіки:
 - а) передати людині знання, вміння, навички;
 - б) вивчення проблем виховання та навчання людей;
 - в) визначення мети та завдань виховання; дослідження методів і форм організації навчально-виховного процесу; вироблення нових педагогічних технологій виховання.

6. Назвати розділи загальної педагогіки:
 - а) дошкільна педагогіка та педагогіка загальноосвітньої школи;

б) дошкільна педагогіка, педагогіка загальноосвітньої школи та педагогіка вищої школи;

в) загальні основи педагогіки, теорія навчання, теорія виховання, школознавство.

7. Навчання – це:

а) цілеспрямована взаємодія вчителя й учнів, у процесі якої засвоюються знання, формуються вміння та навички;

б) передача учням знань, умінь і навичок;

в) передача знань, умінь і навичок від одного покоління до іншого.

8. Виховання – це:

а) спеціально організований педагогічний процес, у ході якого здійснюється цілеспрямований вплив на особистість із метою формування певних якостей;

б) передача знань про норми та правила поведінки людей;

в) передача підростаючому поколінню культурно-історичного досвіду народу.

9. Освіта – це:

а) процес засвоєння знань, умінь, навичок;

б) формування моральних якостей особистості;

в) процес і результат оволодіння системою наукових знань, умінь і навичок, формування на їх основі світогляду, моральних якостей особистості, розвитку її творчих сил і здібностей.

10. Розвиток – це:

а) пристосування людини до оточуючого світу;

б) ряд внутрішньо пов'язаних, послідовних і прогресивних змін, що відбуваються з організмом людини від народження і до кінця життя і характеризують рух людини від нижчих до вищих рівнів її життєдіяльності;

в) природні задатки людини, які виявляються у процесі життя і сприяють соціалізації людини.

11. Систему педагогічних наук складають:

а) загальні основи педагогіки, теорія навчання, теорія виховання, школознавство;

б) педагогіка, психологія, анатомія, фізіологія, філософія;

в) загальна педагогіка (базова дисципліна), загальнопедагогічні науки (вікова педагогіка, соціальна, спеціальна педагогіка), функціональні педагогічні науки (педагогіка професійно-технічної освіти, вищої школи, галузеві педагогіки та ін.), історія педагогіки, порівняльна педагогіка.

12. Метод педагогічного дослідження – це:

а) шлях, спосіб пізнання педагогічної діяльності;

- б) усвідомлене уявлення кінцевого результату певної діяльності;
- в) виявлення закономірностей і законів педагогічного дослідження.

13. Що таке метод педагогічного спостереження?:

- а) спосіб дослідження педагогічних процесів формування особистості;
- б) спеціально організоване сприймання педагогічного процесу в природних умовах;
- в) здійснення перетворюючих дій, спрямованих на вирішення дослідницьких завдань.

14. Назвати методи педагогічних досліджень:

- а) бесіда, диспут, дискусія, педагогічна вимога, виховна ситуація;
- б) педагогічне спостереження, бесіда, інтерв'ю, експеримент, вивчення продуктів діяльності, тестування;
- в) метод моделювання, метод реєстрування, метод ранжування.

15. Об'єктом педагогічного дослідження є:

- а) педагогічні явища, факти, з яких складається педагогічний процес;
- б) пошук шляхів удосконалення педагогічного процесу;
- в) якість знань, умінь і навичок.

16. Індивід – це:

- а) окремий представник людського роду безвідносно до його якостей;
- б) кожна жива істота;
- в) людина, яка досягла певного рівня фізичного розвитку.

17. Індивідуальність – це:

- а) рівень інтелектуальної культури;
- б) особливості мислення певної людини;
- в) сукупність зовнішніх і внутрішніх особливостей людини, що формують її своєрідність, відмінність від інших людей.

18. Особистістю людина стає тільки тоді, коли:

- а) досягає вісімнадцятирічного віку;
- б) самостійно та свідомо керує своєю поведінкою;
- в) оволодіває певною професією.

19. Від народження дитина отримує:

- а) потреби, інтереси, навички;
- б) задатки для розвитку певних здібностей;
- в) нічого не отримує.

20. Задатки – це:

- а) готові психічні властивості, які незалежно від зовнішніх факторів проявляються на певному етапі життя;

- б) знання, уміння, навички;
- в) отримані від народження природні потенції розвитку певних здібностей.

21. Індивідуальні властивості особистості формуються під впливом:

- а) тільки спадковості;
- б) оточуючого середовища та виховання;
- в) природних задатків, суспільних обставин і діяльності самої дитини.

8. Методи навчання

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання:

Залежно від джерела знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (рішення задач, ділові ігри).

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в навчальній діяльності:

- методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача й методи самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

- методи стимулювання й мотивації навчальної роботи, що включають пізнавальні ігри, навчальні дискусії, рольові ситуації;

- методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- *робота в малих групах* дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;

- *семінари-дискусії* передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчаться оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- *мозкові атаки* – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- *кейс-метод* – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- *презентації* – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації;

- *дидактичні ігри* – метод імітації (наслідування, відображення) ухвалення управлінських рішень в різноманітних ситуаціях згідно правил, які вже розроблено або формуються самими учасниками, реалізується через самостійне вирішення здобувачами вищої освіти поставленої проблеми за умови недостатності необхідних знань, коли є потреба самостійно опанувати новий зміст або шукати нові зв'язки в уже засвоєному матеріалі;

- *банки візуального супроводу* сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності.

9. Форми контролю

Основними формами організації навчання під час вивчення дисципліни «Сучасні технології управління персоналом» є лекції, семінарські (практичні) заняття, консультації, самостійна робота здобувачів вищої освіти.

Відповідно до вище зазначених форм організації навчання формами контролю засвоєння програми є: самоконтроль, написання модульних контрольних робіт, реферату, виконання індивідуальних практичних завдань та іспит за період вивчення дисципліни.

Контрольні заходи, які проводяться в університеті визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування навчального процесу.

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України» затвердженого вченою радою НУБіП України 27 грудня 2019 року, протокол № 5, видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Навчальний матеріал дисциплін, які викладаються протягом одного семестру – осіннього чи весняного, поділяється лекторами на *два-три змістові модулі*.

Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу змістового модуля (рейтингова оцінка із змістового модуля), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу змістового модуля розробляються лектором дисципліни і затверджується відповідною кафедрою у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, колоквиуму, результату експерименту, що можна оцінити чисельно, розрахункової чи розрахунково-графічної роботи тощо.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Після проведення проміжних атестацій з двох змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок лектором дисципліни визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{НР}$ (не більше 70 балів) за формулою:

$$R_{HP} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{3M} \cdot K^{(1)}_{3M} + \dots + R^{(n)}_{3M} \cdot K^{(n)}_{3M})}{K_{дис}}, \quad (1)$$

де $R^{(1)}_{3M}, \dots, R^{(n)}_{3M}$ – рейтингові оцінки із змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K^{(1)}_{3M}, \dots, K^{(n)}_{3M}$ – кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) (або годин), передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{дис} = K^{(1)}_{3M} + \dots + K^{(n)}_{3M}$ – кількість кредитів ЄКТС (або годин), передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі.

Формулу (1) можна спростити, якщо прийняти $K^{(1)}_{3M} = \dots = K^{(n)}_{3M}$. Тоді вона буде мати вигляд

$$R_{HP} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{3M} + \dots + R^{(n)}_{3M})}{n}. \quad (2)$$

Рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи округлюється до цілого числа.

На рейтинг з навчальної роботи можуть впливати рейтинг з додаткової роботи та рейтинг штрафний.

Рейтинг з додаткової роботи додається до рейтингу з навчальної і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається здобувачам вищої освіти рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня їх знань з дисципліни.

Максимальна кількість балів (20) надається здобувачу вищої освіти за:

- отримання диплому I-го ступеню переможця студентської наукової конференції навчально-наукового інституту чи факультету (коледжу) з відповідної дисципліни;

- отримання диплому переможця (I, II чи III місце) II-го етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з дисципліни чи спеціальності (напряму підготовки) у поточному навчальному році;

- отримання диплому (I, II чи III ступеню) переможця Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з відповідної дисципліни у поточному навчальному році;

- авторство (співавторство) у поданій заявці на винахід чи отриманому патенті України з відповідної дисципліни;

- авторство (співавторство) у виданій науковій статті з відповідної дисципліни;
- виготовлення особисто навчального стенду, макету, пристрою, приладу; розробка комп'ютерної програми (за умови, що зазначене використовується в освітньому процесі при викладанні відповідної дисципліни).

Рейтинг штрафний не перевищує 5 балів і віднімається від рейтингу з навчальної роботи. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для здобувачів вищої освіти, які невчасно засвоїли матеріали змістових модулів, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

Підсумкова атестація включає семестрову та державну атестацію здобувачів вищої освіти.

Семестрова атестація проводиться у формах семестрового екзамену або семестрового заліку з конкретної навчальної дисципліни.

Семестровий екзамен (далі – **екзамен**) – це форма підсумкової атестації засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр.

Семестровий залік (далі – **залік**) – це форма підсумкової атестації, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни за семестр.

Диференційований залік – це форма атестації, що дозволяє оцінити виконання та засвоєння здобувачем вищої освіти програми навчальної чи виробничої практики, підготовки та захисту курсової роботи (проекту).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані складати екзамени і заліки відповідно до вимог робочого навчального плану у терміни, передбачені графіком освітнього процесу. Зміст екзаменів і заліків визначається робочими навчальними програмами дисциплін.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл.1 «Положення про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затвердженого Вченою радою НУБіП України від 27.12.2019 р., протокол № 5 (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371).

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів):

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}. \quad (3)$$

11. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс із дисципліни «Педагогіка» для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.
2. Силабус із дисципліни «Педагогіка» для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.
3. Навчальні мультимедійні презентації.
4. Навчальні фільми.
5. [Навчальний портал НУБіП України](#).

12. Рекомендована література

Основна:

1. Абдулаева О.А. Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования. 2-е изд. М. : Просвещение, 1990. С. 83–137.
2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія. К., 1998. 558 с.
3. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: Модульне навчання: Навч. посібник / Київ, ун-т ім.Т.Шевченка. К., 1993. 220 с.
4. Баева Т.Е. и др. Применение статистических методов в педагогическом исследовании. СПб, 2001. 81 с.
5. Буркова Л.В. Педагогічні інновації та їх діагностична експертиза. Теоретичний аспект. К. : Науковий світ, 1999.
6. Волкова Н.П. Педагогіка. Посібник. К. : ВЦ “Академія”, 2001. 576 с.
7. Галузинський В.М. Педагогіка: Методичні рекомендації. К. : КДП.
8. Галузяк В.М., Сметанський М.І., Шахов В.І. Педагогіка: навч.пос.-Вінниця, 2001.
9. Гловка Д., Новиков Л. Сравнительная педагогика – инструмент сотрудничества между Востоком и Западом // *Советская педагогика*. 1991. № 6 . С. 128 – 134.
10. Гончаренко С.І. Гуманізація освіти як першооснова розбудови освітньої системи України // *Освіта*. 1994. 30 листопада.
11. Гриценко Л.И. Личностно-социальное воспитание: теория и практика. Волгоград, 2001. 192 с.
12. Державна національна програма “Освіта.Україна ХХІ ст.”. К. : Райдуга, 1994.
13. Дичківська І.М. Основи педагогічної інноватики: Навч. посібник. Рівне, 2001. 232 с.
14. Джурицкий А.М. Новые технологии в системе образования во Франции // *Советская педагогика*. 1991. № 4 . С. 132–136.
15. Дьяченко В.К. Новая дидактика. М., 2001. 496 с.
16. Зайцева І.В. Мотивація учіння студентів. Ірпінь, 2000.
17. Закон України “Про загальну середню освіту”. Законодавство України про загальну середню освіту. Бюлетень законодавства і юридичної політики України. К., 1999. №9. С. 31–54.
18. Закон України “Про освіту”. К., 1992, 1996.
19. Зверева Н.М. Практическая дидактика для учителя: Учебн. пособие. М., 2001. 252 с.
20. Кічук Н.В. Формування творчої особистості вчителя. К. : Либідь, 1991.

21. Колодій О.І. Шкільна творча педагогічна майстерня // *Педагогіка толерантності*. 2001. №2. С. 46–50.
22. Коменский Я.А. Избранные педагогические сочинения. М. : Учпедгиз, 1955.
23. Концепція безперервної системи національного виховання. К.,1994
24. Концепція виховання у національній системі освіти // *Освіта України*. 1996.
25. Концепція національного виховання // *Освіта*. 1994. 26 жовтня
26. Концепція національного виховання // *Освіта*. 1996. 7 серпня
27. Концепція професійної освіти України . К.,1991.
28. Концепція розвитку національної вищої (після середньої) освіти України // *Радянська освіта*. 1990. 23 лист.
29. Краевский В.В. Соотношение педагогической науки и педагогической практики. М.,1997.
30. Красовицкий Ю.М. От педагогической науки к практике. К.,1990.
31. Кухарев Н.В. На пути к педагогическому совершенству. М. : Просвещение, 1990. С. 6–15.
32. Лифинцева Н.И. Формирование профессионально-психологической культуры учителя. М. Курск, 2000. 202 с.
33. Лузан П.Г. Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів. К.,1996.
34. Лузан П.Г. Активізація навчання студентів. К., 2000.
35. Лузан П.Г., Дьомін А.І., Рябець В.І. Формування активності студентів у навчанні. К. : Вища школа, 1998.
36. Лузан П.Г. Методи і форми організації навчання у вищій аграрній школі. К., 2003.
37. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти. К., 1996.
38. Макаренко А. С. Твори: В 7-ми т. К. : Рад. школа, 1953 – 1955. Т.5.
39. Мельничук О.С. Історія педагогіки України: Навч. посібник. Кіровоград, 2001. 179 с.
40. Методичні рекомендації щодо організації та змісту навчально-виховного процесу в закладах освіти Київщини у 2000 – 2001 н.р. Біла Церква – К., 2000. 206 с.
41. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. Вінниця “Універсум-Вінниця”, 1998.
42. Мосіяшенко В.А. Українська етнопедагогіка: Навч. посібник.- Глухів, 2001. 172 с.
43. Національна система освіти: Проект альтернативної концепції // *Освіта*. 1992. 23 листоп.
44. Образование: традиции и инновации в условиях социальных перемен. М.,1997.

45. Оконь В. Введение в общую дидактику // Пер. с польського . М. : Высш. Шк., 1990. С. 324–359.
46. Освітні технології: Навчально-методичний посібник / О.М.Пехота, А.З.Кіктенко, О.М.Любарська та ін. К. : А.С.К., 2001.
47. Основы педагогического мастерства // Под ред. И.Я.Зязюна. М. : Просвещение, 1991. С. 210–238.
48. Педагогіка / В.М. Галузяк, М.І.Сметанський, В.І.Шахов. – 4-е вид. – Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2007. 400 с.
49. Передовий педагогічний досвід: Теорія і методика / Під ред. Л.Л.Момот. К. : Радянська школа, 1990.
50. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник в 2 кн. – М. : Гуманит. Изд.центр ВЛАДОС, 1999. Кн.1: Общие основы. Процесс обучения.
51. Положення про гімназію (проект) // *Освіта*. 1991. 28 черв.
52. Положення про ліцей (проект) // *Освіта*. 1991. 27 серпня.
53. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах: Наказ Міносвіти України від 2.06.1993 р.
54. Положення про професійний навчально-виховний заклад України // *Освіта*. 1993. 17 вересня.
55. Положення про ступеневу систему освіти в Україні: Наказ Міносвіти України № 311 від 21.08.1993 р.
56. Сарапулов В.А. Дидактика: теория и практика обучения: Уч. пособие. Чита, 2000. 287 с.
57. Судзики С. Реформа образования в Японии // *Педагогика*. 1992. № 3 – 4. С. 89–96.
58. Сухомлинський В.О. Народження громадянина // Вибр. тв. в 5-ти т.- К. : Рад. шк., 1977. Т. 3. С. 382–423.
59. Сухомлинський В.О. Сто порад вчителю // поради 9, 11, 18, 20, 32 / // Вибр. тв. в 5 т. Т.2. К., 1976.
60. Сухомлинська В. Школа сучасної Франції: проблеми і перспективи // *Радянська школа*. 1987. №6. С. 87.
61. Сухомлинський В.О. Як виховати справжню людину. К. : Рад. Шк., 1975. 174 с.
62. Сучасні технології навчання. Науково-методичний збірник / ХДУ - Під ред.В.І.Чигринова. Х., 1993.
63. Третьяков П.И., Сенновский И.Б. Технология модульного обучения в школе. М., 2001. 349 с.
64. Ушинський К.Д. Твори: В 6-ти т. К. : Радянська школа, 1952 – 1955. Т. 2. С. 403., Т.4. С. 27.
65. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003
66. Фіцула М.М. Педагогіка. К, 2000. 542 с.
67. Харламов И.Ф. Педагогика. – Минск, 2000.

68. Харькин В.Н. Педагогическая импровизация: теория и методика – М. : Магистр, 1992. 160 с.

69. Шевцов М.Г., Козлова О.Г., Хариамов Ю.І. Учителіві про педагогічну інноватику: Навчально-метод. посібник. Суми, 2001. 60 с.

допоміжна:

1. Алмазова Н.И., Наклонов Д.Н. Социальная политика в области образования. СПб.; 1999. 16 с.

2. Беланова Р.А. Гуманізація та гуманітаризація освіти в класичних університетах (Україна – США). К., 2001. 216 с.

3. Белухин Д.П. Учитель – от любви к ненависти (Техника профессионального поведения). М. : Народное образование, 1999.

4. Бондар В.І. Дидактика: ефективні технології навчання студентів. К, 1996. 129 с.

5. Бондар В.І. Модульно-рейтингова технологія вивчення навчальної дисципліни (на матеріалі дидактики). К., 1999.

6. Бызова В.М. Введение в этнопедагогику: Учебно-методическое пособие. Сыктывкар, 2000. 46 с.

7. Вихрущ В.О. Дидактична думка в Україні (друга половина XIX – поч. XX ст.): проблеми розвитку теорії. Тернопіль, 2000. 433 с.

8. Вульффов Б.З., Иванов В.Д. Основы педагогики: Учебное пособие. М, 1999. 616 с.

9. Дистервег А. Избранные педагогические сочинения. М. : Учпедгиз, 1956.

10. Дмитренко Т.А. Обучение как процесс управления (Дидактические основы: конспект лекций. Х., 1993.

11. Дроб'язко П. Українська національна школа: витоки і сучасність. К., 1997. 181 с.

12. Энциклопедия современного учителя. М., 2000. 332 с.

13. Зязюн І., Саган Г. Краса педагогічної дії. К., 1997.

14. Колб О.Г. Примірне положення про студентське самоврядування у вищому навчальному закладі України: Метод. рекомендації. Луцьк, 2001. 20 с.

15. Киричков Ю.В. Неперервна ступенева освіта. Управління. Оцінювання знань. К. : Генеза, 2001. 176 с.

16. Козловська І. Концептуальні підходи до дидактичної інтеграції у професійно-технічній школі // *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 1998. №1. С. 55–60.

17. Колтаков К.Г., Москвичев И.И. Педагогика, психология, предметные методики в подготовке учителя. Бийск: НИЦ БПГУ, 2001. 280 с.

18. Концепція професійної освіти України. К., 1991.

19. Коробов Є.Т., Распопов І.В. Навчальна інформація: шляхи та прийоми поліпшення її розуміння: Навч. посібн. Д., 2001. 60 с.
20. Кравець В.І. Історія української школи і педагогіки. Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів педагогічних навчальних закладів. Тернопіль, 1994.
21. Лазарєв М.О. Основи педагогічної творчості: Навчальний посібник. Суми: Мрія – 1, ЛТД, 1995. 212 с.
22. Лихачев Б.Т. Педагогіка. Курс лекцій. М. : Юрайт, 2000.
23. Олійник В.В. Організаційно-педагогічні основи дистанційної освіти і навчання. К., 2001. 36 с.
24. Олійник М.М., Романенко Ю.А. Тест як інструмент кількісної діагностики рівня знань в сучасних технологіях навчання: Навч. посібник. Донецьк, 2001. 83 с.
25. Освіта України за роки незалежності: стан, факти, події–К., 2001. 159 с.
26. Падалка О.С., Нісімчук А.С., Смолюк І.О., Шпак Т.О. Педагогічні технології. К., 1995.